

**Uchwała Nr XXXI/276/17
Rady Miejskiej w Lidzbarku
z dnia 12 czerwca 2017 roku**

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2017-2019.**

Na podstawie art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U.2017r. poz. 697 ze zm.) w zw. z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U.2016r. poz. 446 ze zm.) Rada Miejska w Lidzbarku uchwała, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Lidzbarka.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

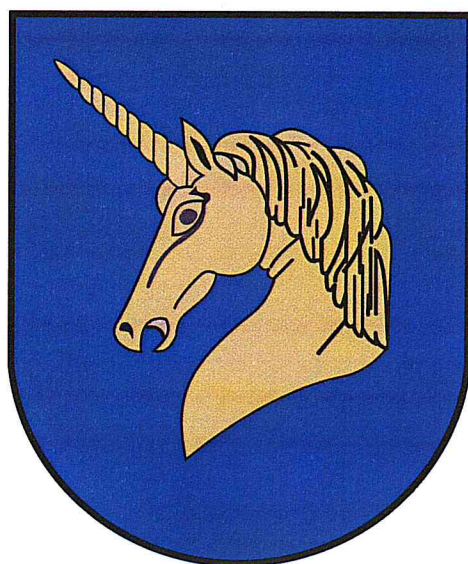
Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej

Grażyna Zakrzewska

*Załącznik
do Uchwały Nr XXXI/276/17
Rady Miejskiej w Lidzbarku
z dnia 12 czerwca 2017 roku*

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2017 – 2019

SPIS TREŚCI

Strona

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie.....	3
2. Uwarunkowania prawne realizacji programu.....	4
3. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Lidzbark.....	4
4. Zasoby gminy	10

Rozdział II. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....11

1. Cele Programu.....	11
2. Założenia Programu.....	11
3. Zadania Programu.....	12
4. Odbiorcy Programu.....	13
5. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	13
6. Realizatorzy Programu.....	13
7. Źródła finansowania.....	13
8. Monitoring i ewaluacja.....	13
9. Podsumowanie.....	14

ROZDZIAŁ II Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Lidzbark na lata 2017-2019 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie Gminy Lidzbark jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

2. Uwarunkowania prawne realizacji programu

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (j.t. Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- Konwencję o prawach dziecka;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 332);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn.zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn.zm.)

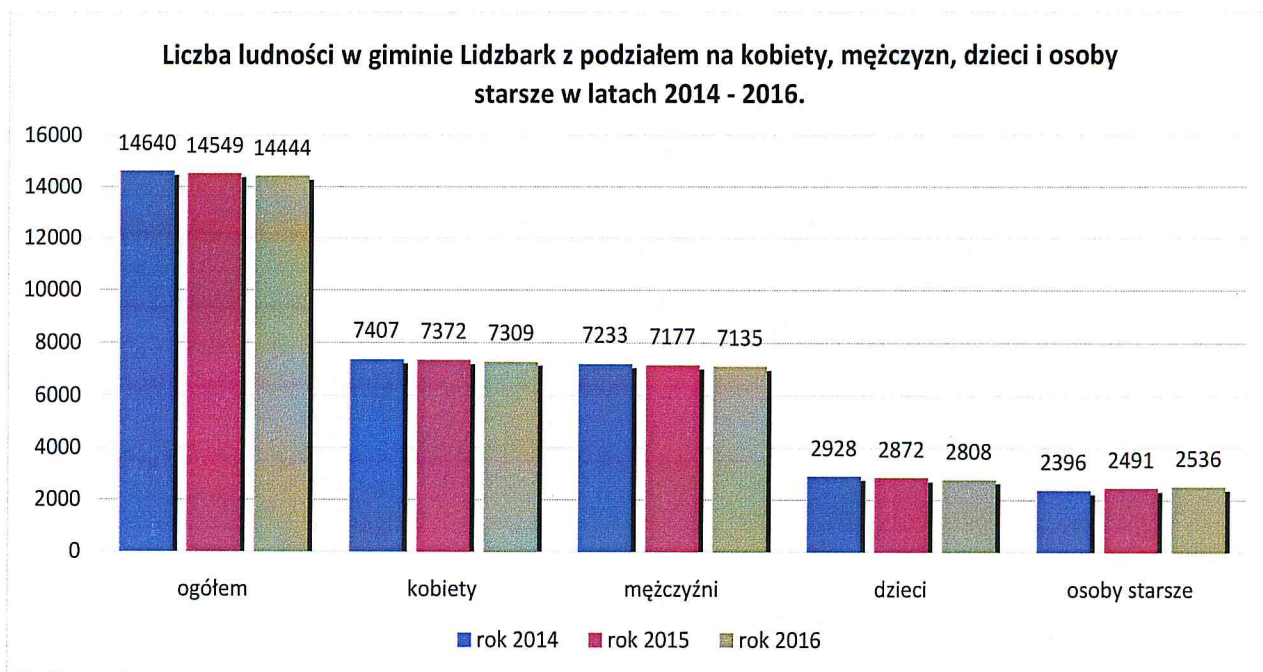
Podmiotem realizującym program na poziomie Gminy jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

3. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Lidzbark

Lidzbark- to miasto w północno-wschodniej Polsce, w województwie warmińsko-mazurskim, położone nad rzeką Wel i Jeziorem Lidzbarskim, na granicy Garbu Lubawskiego i Równiny Urszulewskiej.

Gmina Lidzbark składa się z 24 sołectw. Na terenie gminy Lidzbark znajdują się 3 szkoły podstawowe , 2 szkoły podstawowe prowadzone przez stowarzyszenia, 1 niepubliczna szkoła podstawowa, 2 gimnazja, 1 przedszkole miejskie oraz 2 niepubliczne przedszkola

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Lidzbark w latach 2014-2016

Liczba ludności w poszczególnych latach

Diagram nr 1 Liczba ludności w gminie Lidzbark w roku 2014

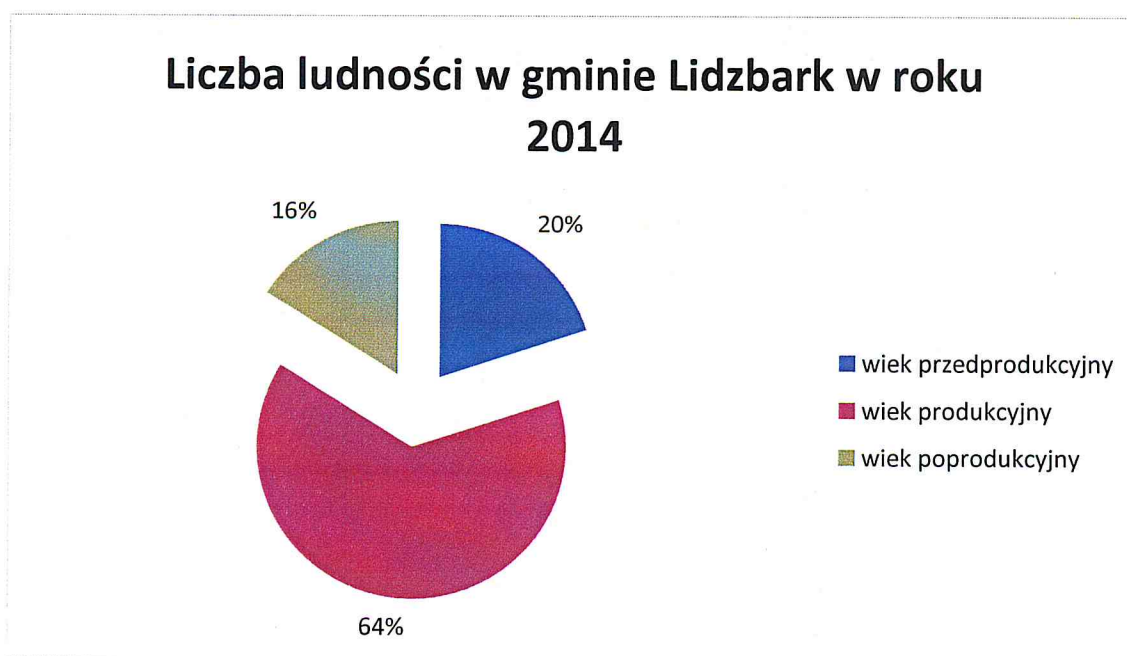

Diagram nr 2 Liczba ludności w gminie Lidzbark w roku 2015

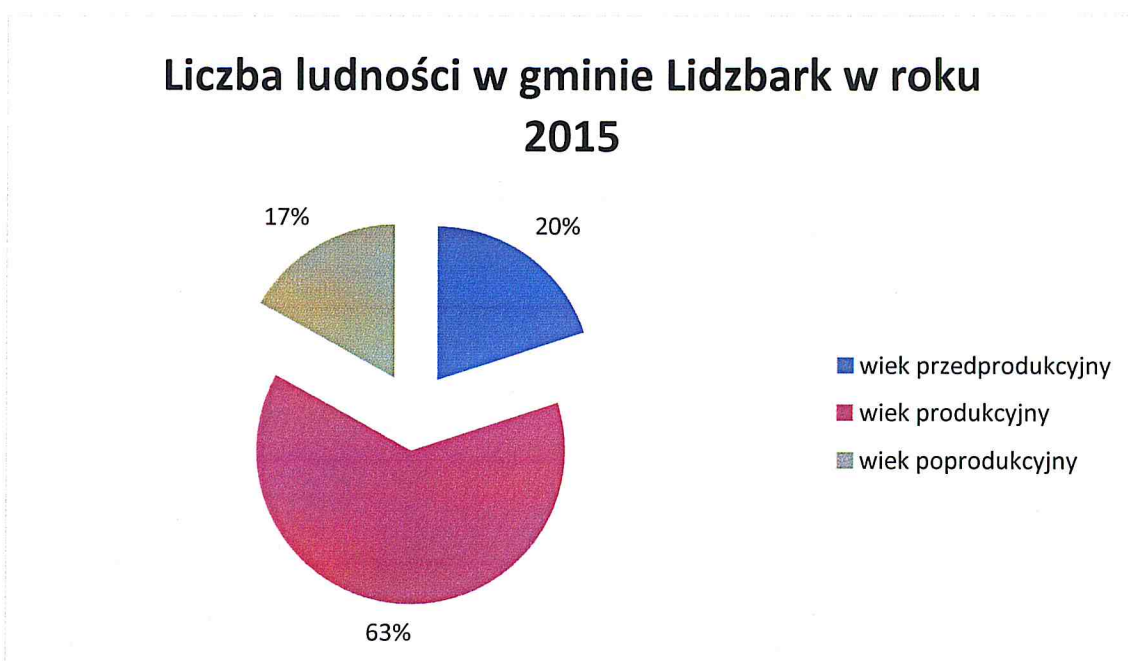
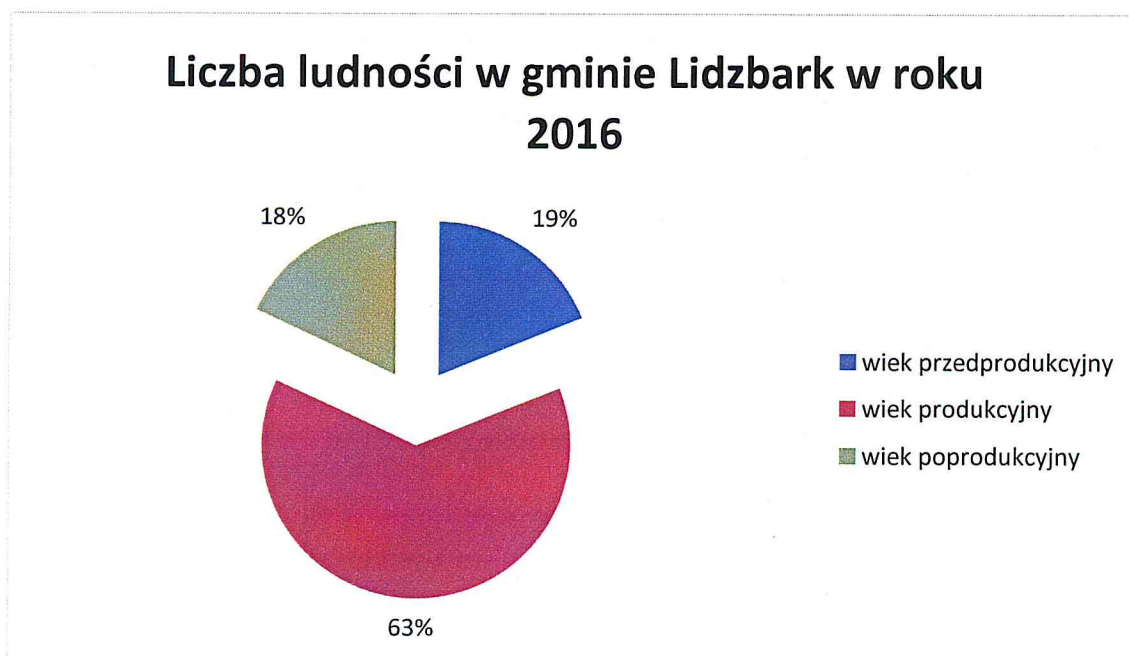

Diagram nr 3 Liczba ludności w gminie Lidzbark w roku 2016

Gminę Lidzbark według stanu na dzień 31.12.2016 rok zamieszkiwało 14 444 mieszkańców. Na powyższym wykresie nr 1 przedstawiono graficznie liczbę ludności jaka zamieszkiwała w gminie Lidzbark w latach 2014-2016. Z danych wynika, że liczba mieszkańców w gminie Lidzbark -maleje.

Diagnoza lokalna dotycząca rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku. System pomocy społecznej w 2016 obejmował wsparciem 606 rodzin, w których przebywało 1722 osoby. Gminę Lidzbark według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku zamieszkiwały 14 444 osoby. Z dokonanej analizy wynika, że 11,92 % ogółu ludności korzystało z pomocy społecznej.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2014-2016.

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2014	667	377	108	123	86	41	19
2015	608	328	84	116	82	32	14
2016	606	342	97	121	76	33	15

Źródło: dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku

Z przedstawionej tabeli wynika że w latach 2014- 2016 roku liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej minimalnie maleje.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku opracował trzyletni Program Wspierania Rodziny w Gminie Lidzbark na lata 2017-2019.

Głównym celem programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej, wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz wsparciu kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą „Za życiem”.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku zatrudnia 1 asystenta rodziny. W 2014 roku asystent rodziny pracował z 7 rodzinami w których było 22 dzieci, w 2015 roku z 11 rodzinami w których było 50 dzieci, a w 2016 roku z 15 rodzinami w których było 49 dzieci.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2016 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2016 roku.

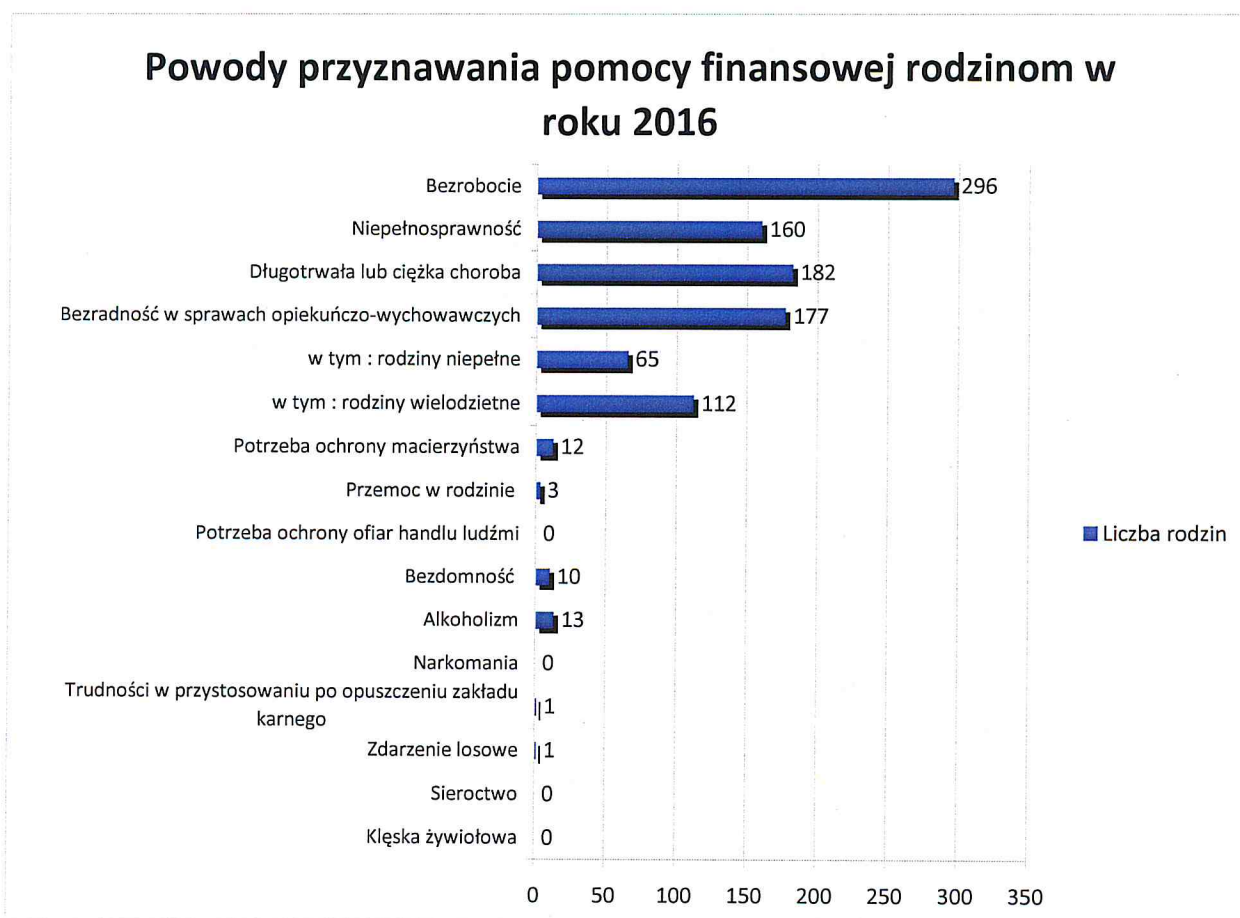
Powód trudnej sytuacji życiowej	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	390	1337
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	10	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	12	68
Bezrobocie	286	977
Niepełnosprawność	160	385
Długotrwała lub ciężka choroba	182	438
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	177	842
w tym: rodziny niepełne	65	209
rodziny wielodzietne	112	633
Przemoc w rodzinie	3	13
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	13	42
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1
Zdarzenie losowe	1	1
Kłęska żywiołowa	0	0
Razem	1412	4956

Źródło. Sprawozdanie roczne MOPS, stan na 31.12.2016

W 2016 roku głównym powodem przyznawania świadczeń z pomocy społecznej było ubóstwo i bezrobocie. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy były niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Pod opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku znajduje się 606 rodzin. Przyczyny tych trudności wynikają z niskich kompetencji wychowawczych, rozbitcia rodziny, przemocy, uzależnień, chorób psychicznych, czy pogorszeniu statusu rodziny, w tym bezrobocia. Zapewnienie wsparcia i pomocy pracowników socjalnych, asystenta rodziny i współpracy z innymi instytucjami daje szansę na wzmocnienie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, a tym samym poprawy funkcjonowania dziecka w rodzinie biologicznej.

Wykres nr 2 Powody przyznawania pomocy finansowej i w naturze w 2016

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku

W sytuacji gdy rodzice, pomimo udzielonego wsparcia znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dzieci kierowane są do pieczy zastępczej na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego. Postanowienia Sądu wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie (wg stanu na dzień 31.12.2016 r.) wynika, że z terenu gminy Lidzbark liczba dzieci w rodzinach zastępczych w 2016 roku wynosiła 8 dzieci w tym:

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych dzieci - 7 dzieci
- w niezawodowych rodzinach zastępczych dzieci - 0
- w zawodowych rodzinach zastępczych dzieci - 0
- w Rodzinnym Domu Dziecka dzieci - 1 dziecko

Na dzień 31.12.2016 r. z terenu miasta i gminy Lidzbark 5 dzieci przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

4. Zasoby gminy

Program wspierania rodziny na lata 2017-2019 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 3. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lidzbark

1. Urząd Miasta i Gminy ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark	Dowozy dzieci niepełnosprawnych, przyznawanie i wypłacanie stypendiów, karta dużej rodziny
2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku ul. Jeleńska 26, 13-230 Lidzbark	Praca socjalna, pomoc asystenta rodziny, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Sądowa 21, 13-230 Lidzbark	Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie programów edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, poradnictwo psychologiczne, prawne, świetlice środowiskowe; - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4. Miejski Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy MOPS w Lidzbarku, 13-230 Lidzbark	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy,
5. 6. Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Lidzbark: - 3 szkoły podstawowe; - 1 niepubliczna szkoła podstawowa - 2 szkoły podstawowe prowadzone przez stowarzyszenia - 2 gimnazja - 1 przedszkole - 2 niepubliczne przedszkola -	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.

<p>7. Placówki służby zdrowia: -Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medicus". Ul. Brzozowa 10 -Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap ul. Podgórna 1</p>	<p>Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej</p>
<p>8. Parafie z terenu gminy: -parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny -parafia pw. Świętego Wojciecha</p>	<p>Działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku;</p>

Źródło: opracowanie własne.

W gminie Lidzbark funkcjonuje dużo form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony powyższych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką, walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp.. Instytucje wspierają i pomagają, w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Rozdział II Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Lidzbark.

Cele szczegółowe:

- 1) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- 2) Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- 3) Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym;
- 4) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2017-2019. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny, biologicznej na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,

- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

3. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 w gminie Lidzbark został przedstawiony, w formie poniższej tabeli nr. 4

Tabela nr 4. Harmonogram Programu.

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) udział w kampaniach konferencyjnych seminariach promujących wartość rodziny; 2) udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających prawidłowe funkcjonowanie rodziny	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- liczba spotkań, szkoleń, konferencji itp.
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, organizowanie kolonii 3) wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w szkołach, - ilość przyznanych stypendiów szkolnych, -
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2017-2019	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne.

4. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być poprawa sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka, stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze.

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Miasta Gminy w Lidzbarku
2. Miejski Zespół Interdyscyplinarny w Lidzbarku
3. Komisariat Policji w Lidzbarku,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lidzbarku
5. Placówki oświatowe i kulturalne,
6. Placówki ochrony zdrowia
7. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Działdowie.

7. Źródła finansowani

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Lidzbarku. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lidzbarku co roku do 31 marca przedkładać będzie Radzie Miejskiej sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji programu.

PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest zgodny z kierunkiem i działaniami określonymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Lidzbark na lata 2016-2023. Program zakłada tworzenie korzystnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie gminy Lidzbark oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami, co zwiększy jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku. Program ma także stworzyć poczucie odpowiedzialności oraz sprawić, by rodziny same przy wykorzystaniu swojego własnego potencjału rozwiązywały problemy, a tym samym wychodziły z kryzysu, w jakim się znalazły. Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu gminy Lidzbark

WICEPRZEWODNICZĄCA
RADY MIEJSKIEJ
Grażyna Zakrzewska
Grażyna Zakrzewska